

До Председателя на Научно жури,
Назначено със
Заповед № Р-109-279 . 24.06. 2025г.
на Ректора на МУ-Варна

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Станислава Костова Иванова, д.м.

Катедра по Офталмология, Медицински Факултет, Медицински Университет
- София, назначена за външен член на Научно жури, съгласно Заповед №
Р- 109-279 от 24.06.2025 на Ректора на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ -
Варна, изготвяща становище.

ОТНОСНО: Дисертационен труд за придобиване на образователна и научна
степен „Доктор“ от д-р Славяна Димитрова Малчева - Маринова- докторант в
редовна форма на обучение в докторска програма „ Офталмология“,
професионално направление 7.1. Медицина, зачислена със заповед № Р-109-
490/04.11.2020 г. на тема „Офталмологични перспективи на детското очно
здраве“, с научен ръководител доц. д-р Яна Манолова Манолова, д.м.

Становището е изготвено, съгласно изискванията на Закона за развитие на
академичния състав в Република България, Правилника за приложение на
ЗРАС и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и
заемане на академични длъжности в МУ- Варна.

Общи биографични данни за д-р Славяна Димитрова Малчева - Маринова

Д-р Славяна Димитрова Малчева-Маринова е родена през 1986 г. Завършва
средното си образование в ГПЧЕ „Никола Йонков Вапцаров“ в град Шумен.
През 2011 г. завършва медицина в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр.
Варна. Започва своята специализация по Офталмология в СОБАЛ „Д-р Тасков“
гр. Търговище, като след това продължава в УМБАЛ „Св. Марина“, гр. Варна.
Придобива специалност Очни болести през 2016 г. През 2019 г. в рамките на 2
месеца работи като лекар специалист по очни болести в Практика по очни
болести Шумахер в гр. Ботроп, Германия. В периода юни 2020 г. до февруари
2024 г. практикува в ДКЦ 1 гр. Шумен. От февруари 2024 г. до момента е част
от екипа на МЦОБ „Д-р Маринови“ гр. Шумен. Посещава курсове и
конференции в България и чужбина. Член е на Български лекарски съюз (БЛС)
и Българско дружество по офталмология (БДО). Владее английски език на
високо ниво и немски език на базово ниво.

Актуалност на темата

Очното здраве в детска възраст представлява критичен аспект от общото
здравословно развитие, с дългосрочни последици за образованието,

социалната интеграция и качеството на живот. Ранната диагностика и навременното лечение са решаващи за опазване на зрителната функция, като забавянето в откриването на очни заболявания може да доведе до трайни увреждания и социална изолация.

През последните години се наблюдава тревожна тенденция към увеличаване на честотата на миопията сред децата, особено в контекста на дигитализацията и промените в начина на живот. Продължителното време пред екран, ограничените активности на открито и липсата на системна профилактика се посочват като основни рискови фактори за зрителни нарушения в ранна възраст.

На фона на тези предизвикателства, информираността на здравните специалисти, родителите и образователните институции относно значението на очното здраве придобива ключова роля. Изготвянето и прилагането на ефективни скринингови програми на регионално и национално ниво е предпоставка за намаляване на предотвратимите зрителни увреждания и за изграждане на устойчива стратегия за опазване на зрението в детска възраст.

Докторантът разглежда тази актуална тема, като представя първото систематично изследване в България, посветено на офталмологичните перспективи на детското очно здраве, включващо анализ на честотата, рисковите фактори и социалните последици от зрителните нарушения, както и оценка на ефективността на съвременните профилактични и терапевтични подходи.

Дисертационния труд е описан в 148 стандартни машинописни страници и е онагледен с 39 фигури и 23 таблици. Цитирани са 255 литературни източника, от които 14 на кирилица и 241 на латиница.

Въведението (2 страници) очертава основната идея и значимостта на изследването, като предоставя общ преглед на целите и подходите.

Литературният обзор (57 страници) заема около 1/3 от дисертационния труд. Информацията е подробна и изчерпателна, като предлага задълбочено разглеждане на различните очни патологични състояния в детска възраст, както и световни данни за разпространението на детската очна патология. Включени са и различни програми за опазване на детското очно здраве.

Целта и задачите (1 страница) дефинират основната цел на изследването, а именно създаването на епидемиологичен профил на детската очна заболеваемост в гр. Шумен, с акцент върху факторите, които влияят върху нейното разпространение и динамика. Проучването цели да предостави научнообосновани препоръки за подобряване на профилактичните практики и очната грижа в детска възраст.

За постигане на тази цел са формулирани пет конкретни задачи: 1. Събиране и систематизиране на медицински данни от офталмологични прегледи на деца (0–17 г.) от три лечебни заведения в гр. Шумен за периода 2019–2022 г.; 2.

Провеждане на статистически анализ на честотата и разпределението на очната патология по години и за целия изследван период; 3. Проследяване на промените в очната заболяемост в контекста на пандемията от COVID-19; 4. Сравнение на резултатите с налични данни от национални и международни източници; 5. Изготвяне на препоръки за усъвършенстване на скрининговите програми и профилактичната офталмологична грижа за деца.

Методи (1 страница) предоставят подробна информация за дизайна на изследването, характеристиките на контингента, критериите за включване и изключване, както и използваните методи за анализ. Настоящото ретроспективно епидемиологично проучване е базирано на анализ на първични амбулаторни офталмологични прегледи на деца на възраст от 0 до 17 години, проведени в периода 01.01.2019 г. – 31.12.2022 г. от шест специалисти по очни болести в три лечебни заведения на територията на гр. Шумен. За периода 01.01.2019-31.12.2022 г. са регистрирани 2579 първични офталмологични прегледи на деца на възраст от 0 до 17 години. Определени са включващи и изключващи критерии.

Резултатите и обсъждането (63 страници): Настоящото епидемиологично проучване очертава структурата на детската очна заболяемост в гр. Шумен за периода 2019–2022 г., като анализът включва разпределение по възраст, пол и вид патология. Пандемията от COVID-19 е свързана с ръст на миопията и зрителната умора, както и с спад в инфекциозните очни заболявания. Рядко срещани състояния като амблиопия, тумори и вродени заболявания са регистрирани спорадично.

Данните подчертават нуждата от целенасочена профилактика, съобразена с локалните характеристики на заболяемостта и съвременните рискови фактори като дигитализацията.

Изводите и заключението (1 страница) обобщават основните научни резултати, тяхното значение и приложимост в клиничната практика. Настоящото ретроспективно проучване очертава епидемиологичната картина на детската очна заболяемост в гр. Шумен, като резултатите са статистически значими и съпоставими с данни от национални и международни изследвания. Анализът показва, че структурата на очната патология в региона е сходна с тази в други български и европейски градове, но се отличава с висока честота на акомодативни нарушения и астигматични оплаквания – особено в контекста на дигитализацията и пандемичните ограничения.

Проучването подчертава негативното въздействие на COVID-19 върху детското зрение, като се наблюдава значително увеличение на случаите на миопия, акомодативни дисфункции и зрителна умора. В същото време, намаляването на инфекциозните конюнктивити през 2020–2021 г. се отчита като положителен ефект от противоепидемичните мерки, което демонстрира потенциала на хигиенните и социални интервенции върху очното здраве.

Резултатите от изследването потвърждават необходимостта от създаване на национална програма за профилактика на детското очно здраве, която да бъде достъпна, регулярна и адаптирана към регионалните особености на

заболеваемостта. Такава програма би позволила ранно откриване на зрителни нарушения, подобряване на образователните и социални перспективи на децата и намаляване на риска от хронифициране на очни заболявания в зряла възраст.

Изследването предлага и конкретни препоръки за ограничаване на външните рискови фактори, свързани с развитието на миопия – като увеличаване на времето на открито, намаляване на екранното време и въвеждане на зрителна хигиена в училищна и домашна среда. Тези подходи са лесно приложими, неинвазивни и икономически ефективни, което ги прави особено ценни в съвременния дигитализиран свят.

Работата има пряка приложимост в клиничната и обществената практика, като предоставя основа за разработване на образователни и профилактични стратегии, насочени към опазване и подобряване на детското очно здраве.

Приносите (1 страница) акцентират върху основните теоретични, научни и приложни приноси на изследването. Настоящата дисертация предоставя нови данни за структурата и динамиката на детската очна заболеваемост в регионален контекст, като акцентира върху влиянието на пандемията COVID-19 и необходимостта от целенасочена профилактика.

От теоретична гледна точка, изследването обогатява познанията за разпространението на офталмологичната патология в детска възраст, както в България, така и в международен мащаб. Литературният обзор върху въздействието на пандемията върху зрението при деца допринася за по-дълбоко разбиране на съвременните рискови фактори.

Научно-приложният принос се изразява в извършения статистически анализ на очната заболеваемост в гр. Шумен за периода 2019–2022 г., както и в проследяването на промените преди, по време и след пандемията. Формулираните препоръки за усъвършенстване на скрининговите програми предлагат конкретни решения за подобряване на очната профилактика в детска възраст.

Потвърдителният принос на изследването се състои в доказателствата за негативното въздействие на пандемията върху детското зрение – включително увеличената честота на миопия, акомодативни нарушения и астигматизми, както и намаляване на инфекциозните конюнктивити.

Тези резултати подчертават значението на ранната диагностика, адаптираните профилактични стратегии и повишената информираност сред родители и специалисти, като основа за опазване на зрението в детска възраст в условията на дигитализирана среда и променящи се здравни предизвикателства.

Библиографията (9 страници) включва списък от 255 източници, от които 14 на кирилица. 180 източника (около 70%) са публикувани през последните 10 години, което подчертава високата актуалност на използваната литература.

Средната година на публикуване е 2019 г., като най-новите източници са от 2024 г., а най-старият – от 1885 г., което показва историческа дълбочина и проследяване на развитието на темата.

Дисертационният труд е допълнен с две публикации в сп. GP News.

Авторефератът представя в сбит, но изчерпателен вид информацията от дисертационния труд, като оформянето му отговаря на изискванията.

Заключение и препоръка:

Изследването на д-р Славяна Малчева-Маринова е иновативно за България, като представя епидемиологичната картина на детската очна заболяемост в гр. Шумен. Въз основа на получените резултати, могат да се направят изводи и препоръки за подобряване на детското очно здраве в изследвания регион.

Дисертационният труд на д-р Маринова отговаря на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

На база на представените резултати и личните приноси на докторанта, препоръчвам на Научното жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Славяна Димитрова Малчева-Маринова.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Рецензент:

Доц. д-р Станислава Костова Иванова,
д.м.

Дата: 15.09.2025 г. гр. София